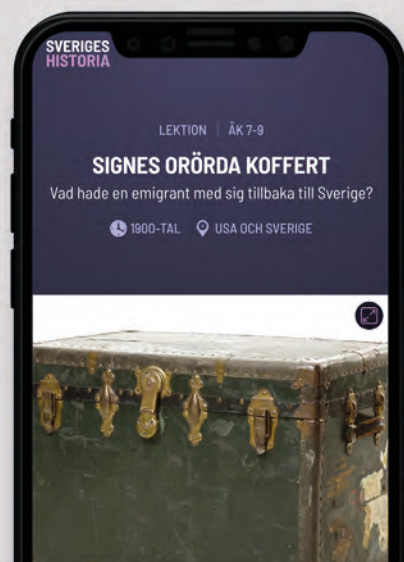

KULTUR
PARKEN
SMÅLAND

VERKSAMHETS- BERÄTTELSE 2023

GOWENIUS
HANSSON
MÖTEN

KULTURPARKEN SMÅLAND AB
VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

A wide-angle photograph of the Smålands Museum / Sveriges Glasmuseum. The building features a modern glass facade on the left and a traditional white stone building on the right. Two Swedish flags fly on tall poles. The foreground is a green lawn with some large rocks and a wooden bench. The sky is clear blue.

SMÅLANDS MUSEUM / SVERIGES GLASMUEUM

A photograph of the exterior of Utvandrarnas Hus. The building has a brick base and a wooden upper section with large windows. The name "UTVANDRARNAS HUS" is written in white letters on the brick wall.

UTVANDRARNAS HUS

A photograph of the interior of Kulturarsentrum Småland. The room is filled with tall glass display cases containing various glassware and artifacts. The lighting is bright, and the floor is white.

KULTURARVSCENTRUM SMÅLAND

A photograph of the Ångaren Thor, a white steamship with a blue and white striped canopy. The ship is docked at a stone pier. A person is standing on the pier. The name "THOR" is visible on the side of the ship.

ÅNGAREN THOR

A photograph of the Hjärtenholms Lantbruksmuseum. The image shows a white wicker chair and table in the foreground, with a red-roofed gazebo and a yellow building in the background. The area is surrounded by green foliage.

HJÄRTENHOLMS LANTBRUKSMUSEUM

Bolaget bedriver förvaltning av museala samlingar, byggnader och arkiv samt fullgör regionala uppgifter inom kulturarvssektorn i Kronobergs län, samt annan kulturell verksamhet. Bolaget bedriver verksamhet vid följande arenor/mötesplatser: Smålands museum/Sveriges glasmuseum, Utvandrarnas hus med Svenska Emigrantinstitutet, Kulturarvscentrum Småland med Kronobergsarkivet, Kronobergs lantbruksmuseum (Hjärtenholm), Ryttmästaregården och Kronobergs slottsruin samt Ångaren Thor.

Vi kan se tillbaka på ett mycket bra verksamhetsår vilket avspeglas i våra besöksiffror inte minst under sommarmånaderna då ett stort antal utländska turister tog del av vår verksamhet. I jämförelse med 2022, då vi totalt hade 125 423 besökare till våra olika besöksmål, har vi minskat till 101 228. Detta beror enbart på att vi inte har kunnat ta emot besök på Kronobergs slottsruin då den varit stängd sedan årsskiftet. Verksamhetsåret 2022 då slottsruinen var öppen noterade räkneverket drygt 40 000 personer, vilket innebär att våra övriga besöksmål ökat med i runda tal 20 000 besökare 2023.

Under året har vi också genomfört Kulturparken Smålands hittills största filmsatsning – vilket resulterat i en litet längre, och mycket uppmärksammanad guidefilm om Kronobergs slotts historia

Våra digitala produktioner har nått ut till en stor publik och fortsätter också att öka. Vi hade 11 500 poddlyssningar, ca 18 200 visningar på Youtube och mer än 10 000 visningar på Wikipedia. Våra inlägg på Instagram och Facebook har blivit många fler under året och vårt nyhetsbrev når nu allt fler prenumeranter. Även om vi dragit ner litet på antalet poddinspelningar har vi under året producerat en handfull, varav avsnitten om Båtsmansbacken, medeltidsborgen Piksborg och Växjöns många stadsbränder kan nämnas. Under året har vi också genomfört Kulturparken Smålands hittills största

filmsatsning – vilket resulterat i en litet längre, och mycket uppmärksammanad guidefilm om Kronobergs slotts historia.

Enär konferenserna är viktiga, då vi får möjlighet att visa upp vår verksamhet för bredare grupper som förhoppningsvis återkommer vid vernissager och andra programpunkter, kan vi glädjas åt en liten ökning. Under verksamhetsåret har vi haft ett stort antal konferenser med sammanlagt närmare 4 300 konferensgäster.

På Kulturnatten den 28 januari bjöd vi på ett varierat program med föreläsningar, guidningar och presentation av databasen Digitalt museum där vi har över 110 000 inlagda poster. Närmare 3 400 personer besökte Smålands museum och Utvandrarnas hus. Då inräknas inte besökarna i Museiparken som bevisade eldshowen. I Utvandrarnas hus invigdes utställningen *Familjen som försvann* som berättar om en judisk familjs gömda historia. Utställningen innehåller teckningar och texter i en serieboksliknande form och baseras på den tecknade dokumentärromanen *Ihågkom oss till liv*. På Smålands museum invigdes utställningen *Återbruk i kristid* i samarbete med Hemslöjden Kronoberg.

Under sportlovet hade vi Sportlovskul på temat återbruk där barnen fick tillverka egna saker med återvunnet material. Under året har Museiklubben, som samlas en gång i månaden för att göra kul grejer på museet, fortsatt med olika teman kopplade till våra utställningar och samlingar.

Den 1 april invigdes basutställningen *Lekfullt*. I utställningen visas äldre leksaker och en överblick över träleksakerindustrins verksamhet i vårt område. Den avslutande delen är avsedd för lek för alla barn i sällskap med uttrarna som "lekkamrater". Utställningen har varit mycket uppskattad och lockat ett stort antal barnfamiljer. Under höstlovet och november månad ut sänktes biljettpriset till 50 kronor för vuxna i sällskap med barn för besök på lekutställningen. Detta slog mycket väl ut och under höstlovsveckan hade vi 1 424 besökare, varav 567 barn, vilket ska jämföras med samma period föregående år då vi hade 530 besökare varav, 112 barn.

Den 27 maj öppnade årets sommarutställning *Dacapo* på Smålands museum med glaskonstnärerna Birgitta Ahlin och Sirpa Lehtonen, som framför allt arbetar i planglas.

Den 31 maj besökte kungaparet Växjö och Utvandrarernas hus. VD och Håkan Nordmark bjöd på en uppskattad guidning i utställningen *Drömmen om Amerika*. I Atriumsalen visades

en utställning med bilder från kungens 50 år på tronen som producerats av hovet. Den 28 augusti visades utställningen för Sveriges alla landshövdingar som samlats i Växjö.

Den 7 oktober invigdes Carl Milles skulptur "Emigranterna"

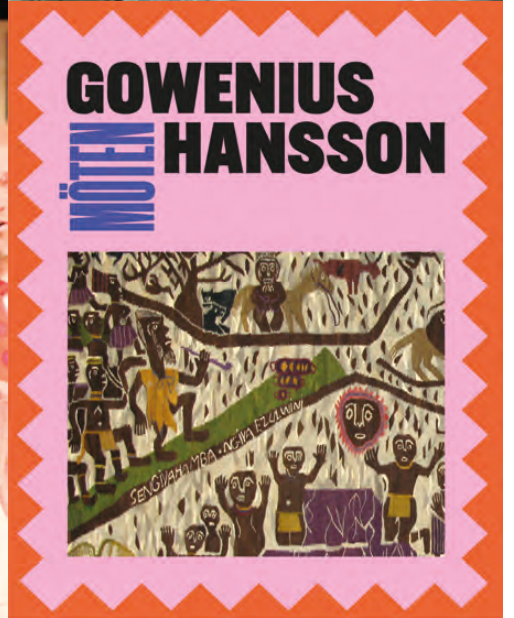
Lagom till kungaparets besök stod den nya och mer tillgängliga närmiljön runt Utvandrarernas hus färdig och Carl Milles skulptur *Emigranterna* var på plats framför Utvandrarernas hus. Den 7 oktober invigdes mer formellt Carl Milles konstverk med bland annat en föreläsning om Milles av Mikael Karlsson från Millesgården.

De 2 september invigdes utställningen *Apikultur* på Smålands museum i samarbete med Hemslöjden Kronoberg.

Den 14 oktober invigdes utställningen *Möten* på Smålands museum med konstverk av Peder och Ulla Gowenius samt Berta Hansson.

Utställningen *Lekfullt* som öppnade 1 april 2023

I Utvandrarnas hus har vi fortsatt visat den mycket uppskattade utställningen "Mrs Thyra Petersons memorial collection of Swedish-American art" som baseras på den svensk-amerikanska konstsamlingen som skänktes till Smålands museum under 1930-talet.

Under sommarmånaderna anordnades öppna visningar i utställningen *Drömmen om Amerika*. Det var en kort introduktion på cirka 15 minuter och ingick i den ordinarie entrébiljetten. Dessa visningar var mycket uppskattade och lockade många besökare.

Under hösten genomfördes ett byte av radiatorer i byggnaden från 1935 då vi samtidigt nedmonterade Kostautställningen och tillfälligt fick stänga studioglasutställningen. Tanken är att bygga en helt ny basutställning för svenskt glas, vilket också innebär att vi kommer att bygga om basutställningen *Svenskt glas under sex sekler*.

Turerna kring Kronobergs slottsruin var under året många.

Statens Fastighetsverk var tydligt med att det inte finns några pengar för underhåll av slottsruinen och att den skulle hamna under så kallad passiv förvaltning. Slottsruinen stängdes mer formellt för besökare från och med 1 januari 2023. I regeringens budget för 2024 tillfördes 100 miljoner till SFV för underhåll och restaurering av de så kallade bidragsfastigheterna. I avvaktan på beslut från SFV till vilka fastigheter dessa medel ska fördelas kan vi endast hoppas på ett positivt besked för slottsruinen. Internt i organisationen har vi arbetat med att ta fram och en treårsplan för vård och underhåll och beräkna ungefärlig kostnad per år för att successivt åter göra ruinen tillgänglig för allmänheten.

Kronobergs slottsruin har debatterats flitigt i media under året.

Vid lantbruksmuseet Hjärtenholm har 4H fortsatt att bedriva verksamheten under sommartid. De har hållit museet öppet, drivit kaféverksamheten och även haft flera djur och odlingar på gårdsplanen. 4H är en mycket seriös aktör och kommer nu att på ett tydligare sätt rikta in verksamheten mot barnfamiljer. De har också bedrivit lägerverksamhet och andra aktiviteter på kvällar och helger.

De abonnerade turerna på Ångaren Thor har varit många och i princip samtliga biljetturer har varit nästintill fullbokade. Problemet med för få utbildade maskinister kvarstår, varför initiativ har tagits för att få intresserade personer att gå en distansutbildning och utbilda sig till maskinister.

Under verksamhetsåret har vi haft flera välbesökta programpunkter, bland andra författarsamtal med Jonas Jonasson, bördig från Växjö och som skrev boken om *Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann* och flera andra storsäljande böcker, och en föreläsning

av professor Hans-Gunnar Axberger om statsministermordet. Dessutom flera välbesökta föreläsningar i samarbete med Historiska föreningen. Även scensommarprogrammen i Museiparken i samarbete med Växjö kommun lockade många besökare.

Under Elin Wägner-veckan genomfördes flera evenemang på Utvandrarnas hus, bland annat en föreläsning av Elisabeth Åsbrink om författarinnan Victoria Benedictsson och ett panel-samtal om fred som lockade stor publik.

Under året introducerades en ny programpunkt Kaffe och Konst där en mer vuxen publik fick en guidning i vår konstutställning, vilket avrundades med samtal över en kopp kaffe.

Vid årets julmarknad den 2–3 december var det närmare 9 000 personer som besökte Smålands museum och Utvandrarnas hus. Mycket uppskattat var barnaktiviteterna i Museiparken, med bland annat ponnyridning.

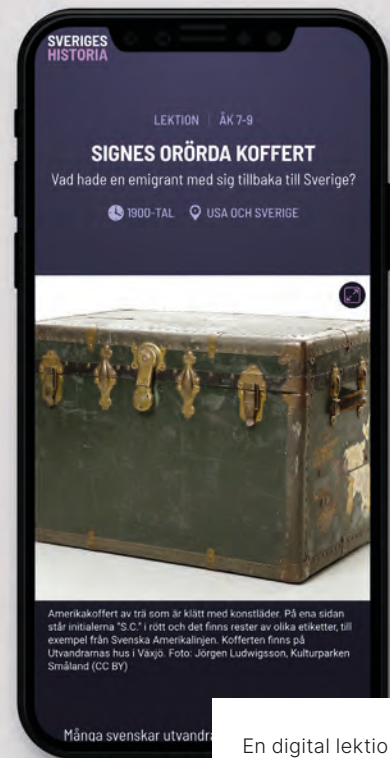
Swenson Swedish Immigration Research Center besökte under sommaren Utvandranens hus

Älmhult >

Ludwig, 26, inventerar Älmhults kulturmiljöer: "Hade jag själv haft barn så hade jag verkligen kunnat tänka mig att bo där"

Just nu arbetar Kulturparken Småland med att inventera skyddsvärda kulturmiljöer i Älmhults tätort. Ansvarig för fältarbetet är byggnadsantikvarie Ludwig Svensén.

Publicerad i Älmhults Tidning 6 september 2022 • 4 min läsning 4 september 2022

Många svenskar utvandrade

En digital lektion

Kulturparken har fått projektmedel för ytterligare ett år för projektet *Migrationsberättelser då och nu*, som bland annat innebär en digitalisering av Lennart Setterdahls intervjuer med svensk-amerikaner. Ytterligare 500 av Lennart Setterdahls kassettband ska digitaliseras. Dessa kommer att publiceras löpande på digitalt-museum.se. En satsning med Artificial Intelligence har gjorts för att testa metoder för att bättre tillgängliggöra det digitaliserade intervjumaterialet.

Under verksamhetsåret har Kulturparken blivit Science Center-nod i samarbete med Region Kronoberg och kommer att erbjuda "verkstäder" till skolor i hela länet på temat naturvetenskap och kulturhistoria.

Pedagogerna har tagit fram digitala lektioner med inriktning på den svenska emigrationen som finns på en digital plattform som handhas av Statens historiska museer.

I samarbete med Regionteatern Blekinge Kronoberg har föreställningen *Barnen i Ljuder*, med efterföljande visning av *Drömmen om Amerika*, fortsatt under våren 2023. I runda tal 30 klasser från Växjö, Alvesta och Uppvidinge deltog under hösten 2022 och våren 2023.

Pedagogerna har genomfört en särskild satsning för skolor i Lessebo kommun, en kommun som mer sällan deltagit i vår pedagogiska verksamhet. Ett drygt tiotal klasser besöktes under året, allt från f-klass till årskurs 6.

Byggnadsantikvarierna har under året påbörjat en större byggnadsantikvarisk inventering av Älmhults tätort på uppdrag av Älmhults kommun. Dessutom har de hållit ett stort antal föreläsningar och bistått med rådgivning och antikvarisk medverkan i länet och även runt om i Sverige.

På Kulturarvscentrum har arbetet med att digitalisera och tillgängliggöra våra föremålsamlingar och arkiv fortsatt med oförminskad

styrka. En ganska stor del av Orreporssamlingen har under året förtecknats och gjorts tillgänglig på Digitalt museum. Vi har nu över 110 000 bilder och föremål som är sökbara på Digitalt museum. Förutom de återkommande torsdagsvisningarna anordnades öppet hus på Kulturarvscentrum på temat Elektrifiering och arkivens dag på temat Färg och form.

Under året har vi påbörjat omgestaltningen av det öppna kulturhistoriska magasinet. Invigningen är planerad till mars 2024.

Under året har Svenska Emigrantinstitutet (SEI) haft kontakter med flera svenska och amerikanska institut och museer. Samarbetet med American Swedish Historical Museum i Philadelphia resulterade bland annat i en digital föreläsningsafton om den svenska emigrationen och om SEI. Swenson Swedish Immigration Research Center vid Augustana College i Rock Island, Illinois, besökte under sommaren Utvandrarnas hus i samband med en gruppresa för historieintresserade amerikaner. I maj var Minnesota Historical Societys arkivarie på besök i Utvandrarnas hus, likaså det amerikanska Ernest Hemingway-sällskapet, vilka fick ta del av SEI:s samlingar om Vilhelm Moberg.

Runt 600 personer har haft fysiskt eller digitalt ärende till SEI:s forskarsal under 2023 och intresset för emigrantforskning och det omfattande arkivmaterialet i Utvandrarnas hus ökar allt mer.

2023 års stipendiat Samira Saramo från Migrationsinstitutet i Finland, forskar om att knyta fotografier, levnadsskildringar, brev, föremål, ljud och kartor från specifika områden till de historiska och samtida politiska beslut som möjliggjorde och gav förutsättningarna för koloniseringen och omvandlingen av den nordamerikanska kontinenten.

Carolina och Björn Boode har skrivit den uppmärksammade boken om Bertil Vallien *Har jag gjort allt det här?*. Till Smålands museum kom författarna i sällskap med Bertil Vallien för att prata om glaskonstnärns långa och framgångsrika gärning.

Under året har Falck genomfört en undersökning av den psykosociala arbetsmiljön genom djupintervjuer med samtliga medarbetare. Resultatet i sig speglar förhållandena på en "normal" arbetsplats och styrelsen beslutade att ge VD i uppdrag att tillsammans med personalen arbeta vidare med att bland annat se över och utveckla mötesstrukturerna i organisationen, se över och förstärka HR-stödet och genomföra arbetsmiljöutbildning för chefer i organisationen.

Dialogen och samarbetet med våra ägare Växjö kommun och Region Kronoberg har fungerat bra under verksamhetsåret och vi känner att vi har ett starkt stöd och förtroende för vår verksamhet från politiker och allmänhet.

Väsentliga händelser under och efter räkenskapsåret

Med tanke på den allmänna ekonomiska dyrtiden har vi under 2023 försökt att se över våra kostnader. Vi fortsätter detta arbete under 2024, men med tanke på att hyrorna, lönerna och den allmänna kostnadsökningen ökar mer än uppräkningsen av driftsbidragen måste bolaget på sikt få ett mer långsiktigt ägartillskott för att kunna bedriva verksamheten i enlighet med ägardirektiven.

Från den 1 januari 2024 har vi nya hyresavtal med Vöfab och är numera förstahandshyresgäst. Det kommer att underlätta relationerna med fastighetsägaren och vi får en bättre kontroll över hyrorna och det kommunala driftsbidraget.

DET DIGITALA KULTURPARKEN SMÅLAND

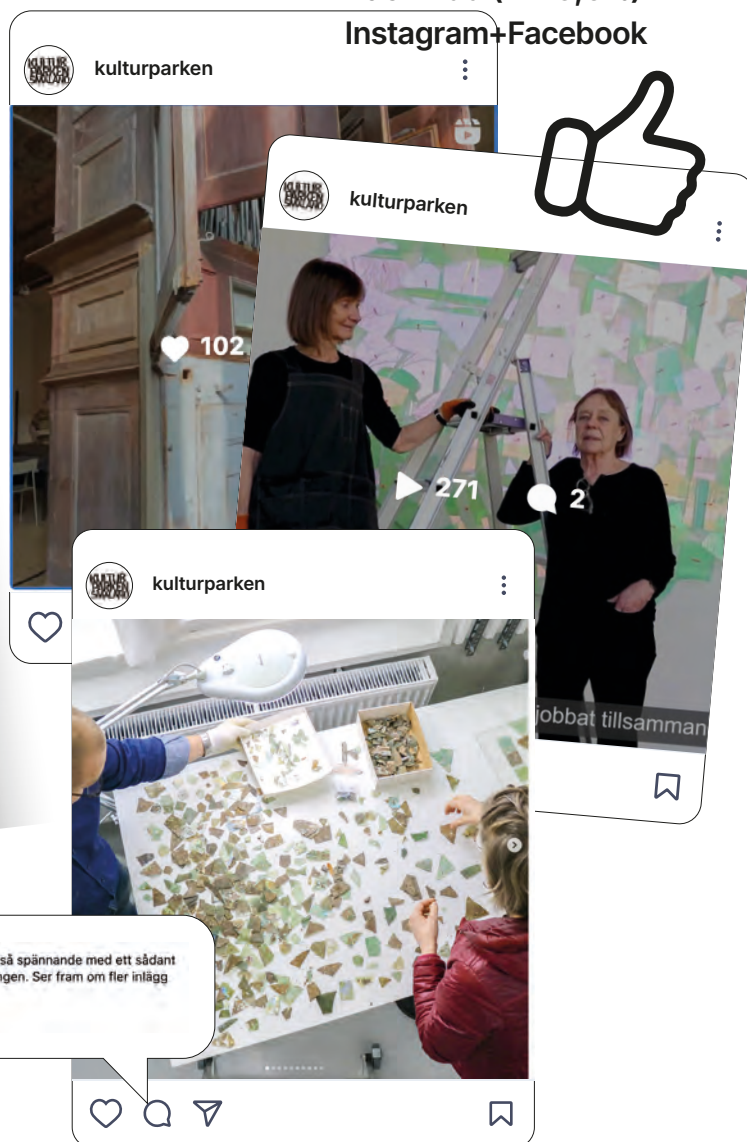
11 500

Poddlyssningar

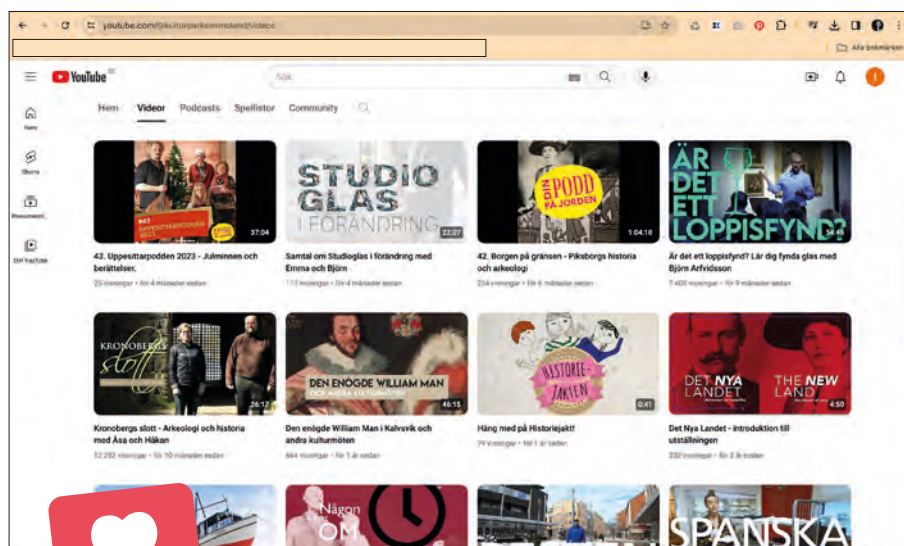
214 tn

Räckvidd (+410,6%)

Instagram+Facebook

18 200

Visningar på YouTube

15 st
Nyhetsbrev

KULTURPARKENSMÅLAND.SE